



Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus IX. De Ne Sede vacante, aliquid innovetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

» sibi enim imputet, si hoc casu, quo de ipsius com-
» modo agitur, ignoravit id, quod per se, vel per
» alium scire potuit inquirendo, ita statuitur in *Cle-*
» *ment. Cum ei unie. h. t. in Concilio Viennensi.*

LVIII. Pro explicatione hujus cap. Notan-
dum primò. Decretum conditionale, etiam adjunctâ
clausulâ irritante, non impedit, quò minus Collator
ordinarius possit conferre Beneficium alteri, ante
conditionis eventum, ut in proposito, antequam con-
sisterit de scientia & laudabili vita Clerici impetran-
tis, *Gl. hic in casu & in notatis.* Notandum secundò.
Si mandetur alicui conferri Beneficium sub conditio-
ne, si velit illud acceptare, sed antequam illud acce-
ptasset, Ordinarius contulit alteri, valet collatio, *Gl.*
hic in casu. Notandum tertio. Si mandetur Clerico
providendi de Beneficio vacante, vel proximè vacatu-
ro: cum Decreto irritante, si intra mensem illud ac-
ceptet, sed Ordinarius contulit illud intra mensem,
non valet collatio, quia tempus censetur apponi in fa-
vorem acceptantis, *Gl. ibid. in casu.*

Notandum quartò. Censetur autem Clericus
acceptare Beneficium, si verbo id exprimat, si ve-
ro ipso declarat voluntatem suam, petendo, ut sibi
conferatur, vel sibi collatum recipiendo *Gl. ibid.* No-
tandum quintò. Currit mensis iste à tempore notitiæ,
quo Clericus scit Beneficium vacare: imò etiam ex eo
tempore, quo publicè vacat, *Gl. ibid.* Notandum
sexto. Mensis iste currit etiam ei, qui non fuit in cul-
pa, quia v. g. tam procul absuit à loco Beneficii, ut
ejus vacationem intra mensem scire non potuerit,

Gl. hic V. Nota erit: idque specialiter statutum est in
hoc casu; tum ne aliàs Beneficia diutius vacent: tum
ut occurratur fraudibus & litibus, dum impetrans
fraudulenter negaret, se intra mensem de Beneficio
vacante notitiam habuisse, *Vivian. in ration. hic in*
fine.

LIX. Restant adhuc duæ Constitutiones Extra-
vagantes Papæ Joannis XXII. *h. t. In Extravag. Sedes;*
1. habetur, quòd quando dentur alicui Litteræ Apo-
stolicæ continentes gratiam vel justitiam pro aliqua
Dieceſi, si illa dividatur in duas: vel plures, tum q-
omnes gratiæ super Beneficiis vacaturis concessæ, an-
te divisionem, etiam post illam, in Diceſibus divis-
is per Executores datos ad executionem deduci possunt,
ac debent, sicut priùs. Idem dicendum de Litteris
Apostolicis, quæ gratiam continent, quòd Judices da-
ti possint procedere, ac si dictæ Diceſes integræ man-
sissent. Videri potest explicatio *Glossæ ibid.*

LX. In *Extravag. Ad Apostolatus 2. h. t.* statui-
tur, si Papæ dividat Episcopatum in duos, vel plures,
per hujusmodi divisionem non intendit quippiam de-
rogare velle juribus Ecclesiarum antiquarum, vel per-
sonarum Ecclesiasticarum, quò minus in Ecclesiis no-
viter divisas ab aliis antiquis visitare, procuraciones re-
cipere, & jurisdictiones ac alia officia exercere pos-
sint, nisi quatenus in Litteris Apostolicis hujusmodi
divisio expressè continetur. Per quod declaratur Ex-
travag. Præcedens. Hinc colligitur, quòd nullus pos-
sit Episcopatus dividere, præter Papam, *Gl. hic V. Au-*
thoritate Apostolicâ.

TITVLVS IX.

NE SEDE VACANTE, ALIQUID
INNOVETUR.

I.

Dictum est in superioribus Titulis de in-
stitutionibus & collationibus Beneficio-
rum, sed quia posset dubitari, an vacante
Sede succedat Capitulum in collatione
ipsorum: idèd hic Titulus subjicitur, qui
estat etiam in Sexto, Extravagantibus Joannis XXII.
& Communibus.

Porrò nomine Sedis, hîc intelligitur Sedes Epi-
scopalis, vel alia Prælatūra, aut dignitas inferior, cui
facultas conferendi Beneficia competit, ut tradit *Gl. in*
c. 1. V. Ecclesia 3. de reb. Eccles. non alien. in 6. Hostiens.
in Summ. h. t. n. 3. & Barbos. in Collect. hic in Rubr. n. 2.
Per vacationem intelligitur omnis vacatio Sedis, si-
ve per mortem, si-ve per renunciationem, translationem,
depositionem, vel quemvis similem modum, per quem
Titulus amittitur, *Gl. in c. unic. V. Mortuo; h. t. in 6.*
Barb. ad rubr. h. t. n. 5. In idèd etiam si interpretativè va-
cet, ut quia Prælatus est hæreticus, excommunicatus,
suspensus &c. Adeoque de jure ad agen-
dum inutilis, *Hostiens. in summa.*

h. t. n. 2.

§. I.

An, & quâ ratione nihil sit innovan-
dum, Sede vacante?

II. Assertio 1. Generalis regula negativa, seu pro-
hibitoria est, quòd Sede vacante, nihil innovari debe-
at, in præjudicium scilicet ipsius Sedis: nisi id jure ex-
pressè cautum sit, nec status Ecclesiæ mutari, ut colli-
gitur ex rubrica hujus Tituli, etc. *1. eod. ubi dicitur:*
Episcopali Sede vacante, non debet aliquid innovari, cum
non sit qui Episcopale jus teneatur, si-ve quia tunc Eccle-
sia defensore caret, Abb. Ad rubr. hujus Tituli, ubi ait,
valere argumentum à rubro ad nigrum. Quare licet Se-
de Episcopali vacante (vel aliâ simili Prælaturâ) ju-
risdictio & administratio rerum & jurium Episcopali-
um ad Capitulum devolvatur, *c. His quæ 3. 1. c. Cum*
olim; 14. de majorit. & obed. Non tamen potest res Ec-
clesiæ alienare, vel donare, c. Si qua 3. 42. caus. 12. q. 2.
quia Capitulum res Ecclesiæ vacantis non auferre, vel
distrabere, sed usque ad tempus Episcopi substituendi
conservare debet, *c. Hac hujus 3. 8. q. cit.* Id verò so-
lùm procedit de rebus, quæ servari possunt: ea enim,
quæ servando servari non possunt, potest ex justa causa

Bb 3

Oeco-

Oeconomus seu Administrator, vel ipsum Capitulum administrationem gerens, vacante Sede alienare, sine alterius licentia, sicut & Tutor potest tales res pupilli alienare, l. *Lex que* 22. C. *De administr. Tut. Abb. in cit. c. 1. n. 7. h. t.*

III. Ubi tamen ulterius distinguendum est: nam vel bona, quae servando servari possunt, ad Ecclesiam Cathedralem seu Episcopatum pertinent: & haec Capitulum, Sede Episcopali vacante, alienare non potest; quia Ecclesia tunc caret defensore, nisi licentia à Papa petita & concessa, *cit. c. 1. h. t. Abb. ibid. n. 7.* Vel nisi ab eodem Curator seu defensor specialiter in hunc finem datus sit: Nam Administrator Ecclesiae Cathedralis vacantis generaliter solum, etiam cum plena & libera potestate in spiritualibus & temporalibus à Papa constitutus, cui soli id competit, bona immobilia Ecclesiae alienare nequit, *juxta c. 1. c. 1. de Elect. in 6.* quamvis alienatio rerum mobilium, etiam pretiosarum, tali Administratori, ex iusta causa concessa videatur, secundum *Gl. ibid. V. Immobiliam, & dictum supr. l. 1. Decret. Sec. 3. §. 6. n. 156.* Ergo minus potest Capitulum, Sede vacante, bona immobilia Ecclesiae alienare (imò nec mobilia pretiosa, quae asservari possunt) nisi Papa suam auctoritatem interponat per se, vel per alium, *Abb. c. 1. Idemque dicendum est de Ecclesia exempta, & immediatè Romano Pontifici subiecta vacante, cui etiam in casu alienationis dandus est à Papa Curator, seu defensor bonorum, arg. c. 1. de reb. Eccles. non alienand. Laym. in disp. Canon. de reb. Eccles. alien. c. 3. Thes. 49.* Vel agitur de bonis alienandis, quae pertinent ad Ecclesiam inferiorem, v.g. Collegiatam, aut Conventualem Episcopo subiectam: tum Capitulum seu Conventus, Sede inferiore seu Praelaturâ vacante, unâ cum Episcopo, qui immediatè Praelati vicem subit, precedente tractatu & causâ cognitâ, alienationem facere potest, *Laym. cit. thes. 49.* dummodò sit valde gravis causa (nam major necessitatis aut utilitatis causa requiritur, ut res Ecclesiae alienentur, Sede vacante, quam non vacante, *arg. Rubric. hujus Tit. & tradit Gl. in cit. c. 1. V. Sede vacante 3. h. t.*) ob quam expectari non possit, dum novus Praelatus constituatur, alioquin ordinariè expectandum est, *Abb. in c. 3. n. 5. h. t.* At verò vacante etiam Sede Cathedrali, bona Ecclesiae inferioris vacantis alienari non possunt, nisi licentiâ à Papa petita, vel Curator seu defensor in hunc finem datus sit, *Abb. in cit. c. 1. n. 7. & c. ult. n. 5. h. t. Laym. c. 1.*

IV. Assertio 2. Si una Ecclesia unita sit alteri Ecclesiae Cathedrali, non debet, Sede Episcopali vacante, fieri ejus dissolutio, prout sumitur ex c. *Novit*; *1. h. t.* Ubi Monasterium quoddam erectum fuit in Ecclesiam Cathedralem, & alteri Episcopatu unitum, ita ut idem esset utriusque Ecclesiae Episcopus. Sed cum Monachi querebantur eam unionem in grave Monasterii praedictum tendere, quia per eam religiosa observantia pereat, & eleemosynae, ac hospitalitatis officia tollantur: Mandavit Innocentius III. ut Monasterium sub Prioris regimine gubernaretur, Episcopo verò certa reddituum portio assignaretur, unionem tamen Ecclesiarum permanente. Mortuo Episcopo, adeoque Sede vacante, Monachi denudè eidem Innocentio supplicarunt, ut quia tempus advenerat, quo sine scandalo, ruina Monasterii reparari, seu Monasterium

restitui posset, Monasterium, dissolutâ unionem, ad pristinum statum à Praelato regulari gubernandum reduceretur. Verum Papa id concedere noluit; quod vacante Episcopali Sede, non debeat aliquid innovari, cum nemo tunc adsit, qui Episcopalia iura tueatur. Deinde, quia si unionem, quam vivente Episcopo fecerat, eo mortuo, statim dissolveret, videri posset, eum plus favisse personae, quam Ecclesiae (hoc est, eum magis supplicantium potentium favore, quam publicâ Ecclesiae utilitate motum fuisse ad mutationem, ac dissolutionem illarum Ecclesiarum faciendam. Quare mandavit, ut Monasterium sub cura Prioris gubernetur, donec novus Episcopus ordinatus fuerit, relicta Priori & Conventui liberâ facultate, postea jus suum apud Sedem Apostolicam prosequendi.

V. Notandum primò. Dupliciter potest Ecclesia regularis seu Monasterium uniti alicui Episcopatu: primò, ut regularis Ecclesia vel Monasterium subiacatur Ecclesiae Cathedrali, ita ut Praelatura & Titulus Monasterii omnino extinguatur, & Sedes Episcopalis sit tantum apud Ecclesiam, cui sit unio. Secundò, ut Ecclesia conventualis seu regularis erigatur in Cathedrali, & alteri Ecclesiae Cathedrali antiquae uniatur, ita tamen, ut idem sit Episcopus utriusque Ecclesiae, & de hac unionem est sermo in hoc c. *Gl. hic V. uniendo 3. Fagnan. hic n. 2. 4. & 10.* Et hoc casu, si Episcopus resideat in Ecclesia seculari, non in Monasterio, in hoc constitui debet Prior seu Praepositus regularis, qui curam gerat disciplinae regularis: ejusque officium durat, etiam si mortuus sit Praelatus seu Superior Monasterii, videlicet Episcopus, adeoque Sedes vacet, ut colligitur ex hoc c.

Notandum secundò. Sicut solus Romanus Pontifex potest de novo erigere Ecclesias Cathedralis, & unam alteri unire: ita etiam solus potest illarum unionem dissolvere, ut colligitur ex hoc cap. ibi, *Auctoritatè Apostolicâ indulgentes &c.* quia eadem auctoritas, quae requiritur in constitutione actus, requiritur etiam in ejusdem destructione, *arg. Clement. 2. de Elect. Ubi dicitur, quòd lex Superioris per inferioris tolli non potest, ergo non nisi eadem auctoritate Superioris, quâ constituta est, tolli potest, Fagnan. hic n. 34. & 37.* Porro praecipuus effectus hujus dissolutionis est, quòd unionem dissolutâ, Ecclesia, quae unita fuit alteri, redeat in primum statum, in quo erat ante unionem: *Rebuff. in praxi Benef. Tit. de union. revocat. n. 38. Garc. p. 12. c. 2. n. 309.* Unde si Ecclesia, ante unionem, erat curata, vel sine cura, talis etiam manet post revocationem unionis: item si erat secularis, vel regularis, manet etiam postea talis: item si Monasterium unitum erectum sit in Cathedrali, per unionem cum altera, etiam solutâ unionem manebit Monasterium, & desinet esse Ecclesia Cathedralis; quia res facile redit ad primum suam naturam, *Fagnan. hic n. 43. & 44.*

VI. Sed hic obijci potest, vacante Ecclesia Episcopali, potest fieri unio Ecclesiarum, *Clement. 2. de reb. Eccles. non alienand.* ergo etiam dissolutio, quod negatur in hoc cap. Sed respondetur, neg. conseq. Ratio disparitatis est; quia per unionem neutri Ecclesiae praedictae assertur, sicut per dissolutionem, per quam Ecclesia unita reincident in pristinam paupertatem, quae per unionem fuerat reparata, vel saltem amittit privilegia digniora, quae ratione unionis acquisivit: Eccle-

fit vero alteri, cui unio facta est, affertur præjudicium per dissolutionem; quia minuuntur ejus redditus aut per unionem, ac proinde non habet hic locum reg. jur. 37. in ff. & reg. 1. extra eod. per quasunque causas nascitur, per eandem dissolvitur, quia non est eadem ratio in Constitutione unionis, & dissolutione ejusdem; idèque potest, vacante Sede, unio fieri, non autem dissolvi, *Barb. in Collect. in c. 1. h. t. n. 1.*

VII. Assertio 3. Vacante Sede, sive mortuo Prælati, non tantum judicium de bonis ac juribus Ecclesiæ inchoari non potest (extra casum magnæ necessitatis) sed neque inchoatum continuari, sive agendo, sive defendendo, potest: nisi defensor Ecclesiæ sit constitutus, idèque etiam testes, Sede vacante, recipi non possunt, prout sumitur ex c. *Constituitis*, 3. & *ult. h. t.* Nam oritur controversia inter Episcopum Burgensem, & Ecclesiam S. Mariæ de Castro. Fori, Procurator Ecclesiæ petit ab Episcopo, ipsi restitui libertatem eligendi liberè Prælaturam, & quoddam terras ac res alias, quibus dictam Ecclesiam spoliata esse dicebat, prout habetur in *integ. litione hujus cap.* Lite igitur coram Judicibus Delegatis contestata, factæ sunt positiones & responsiones, ac receptiones testium, ac deinde causa sic instructa remissa fuit ad Papam Innocentium III. Qui pronuntiavit, depositiones testium, quia vacante Ecclesiâ Cathedrali, & carente legitimo defensore, sunt receptæ, probandas esse.

VIII. Notandum primò. Sede vacante, judicium, non solum institui, sed etiam continuari non potest, sive Ecclesiâ agat, sive conveniatur, sed expectari debet, donec novus Prælatus constitutur, *Abb. hic n. 3.* Excipi debet, nisi testes sint senes, aut valetudinarii, ut propter periculum moræ eorum testimonium recipi debeant, *Jo. Andr. hic n. 2. & Abb. n. 4.* vel quia aliò discessuri, nec reversuri sunt, *arg. c. ult. post princ. Ut lite non contestatè &c. Laym. cit. disp. de res. Eccl. alien. Thes. 48.* nam sicut judicium ac sententia lata contra minores indefensos non tenet, *Lactanz. 27. in fine ff. de re judic.* ita nec contra Ecclesiam vacantem, & carentem defensore, cum Ecclesiâ gaudeat jure minoris, *c. 1. de integ. restit.*

Notandum secundò. Si queratur, an judicium, Sede vacante, agitari possit? distinguendum est: vel agitur de bonis ac juribus Ecclesiæ Cathedralis, aut exemptæ, & Romano Pontifici immediatè subjectæ: vel agitur de bonis ac juribus Ecclesiæ inferioris. Si agitur de bonis Ecclesiæ Cathedralis, tum rursus distinguendum est: nam vel agitur de bonis ac juribus propriis Episcopi, seu Prælati, aut de communibus Prælato & Capitulo: & tunc Capitulum, seu Conventus, etiam de bonis communibus agere non potest in judicio, per Syndicum, vel Procuratorem, vacante Prælaturâ, *Abb. hic n. 5.* Ratio est, quia cum administratio, & consequenter etiam jus agendi in judicio per se: vel per Syndicum, circa bona & jura communia Ecclesiæ magis ad Prælaturam, quam ad Capitulum, seu Conventum pertineat, idèdum Prælato seu Pastore Ecclesiâ destituta est, Capitulum in judicio agere non potest, quia contendere in judicio competit, qui à lege administrationem habet, Prælatus autem generalem & liberam bonorum Ecclesiæ administrationem obtinet, *Gl. in c. ult. V. Quia Episcopus,*

in fine caus. 5. q. 3. Tutius tamen est, imò in causis arduis necessarium, ut consensus etiam Conventus accedat, *Laym. c. l. Thesi 48.* Vel agitur de bonis propriis Capituli seu Conventus, iisque divisim, ac separatim à bonis Episcopi, seu Prælati: & tunc Capitulum, Sede vacante, per Syndicum agere potest, ut colligitur ex c. 3. de *caus. poss. & propr.* & tradunt omnes. Imò tali casu, si agatur de juribus, aut bonis propriis Capituli, non admittitur Prælatus ad agendum sine mandato, vel nisi caveat de rato, *Laym. c. l.*

Si verò agatur de bonis ac juribus inferioris Ecclesiæ Collegiatæ, aut Conventualis Episcopo subiectæ: tunc Capitulum seu Conventus accedente auctoritate Episcopi, qui immediatè Prælati vices subeat, agere poterit in judicio, vel jura Ecclesiæ defendere, præsertim si necessitas id exigat, aut vacatio diu dureret, alioquin expectandum est, donec novus Prælatus constituatur, *arg. c. Ne pro defectu; 41. de Elect. quia defensio jurium primo loco spectat ad Prælaturam Collegii, Abb. in cit. c. 3. n. 5. in fine h. t. Laym. cit. Thes. 49.* Ubi addit, idem dicendum, si Prælatus in partibus remotis versetur, nec spes sit brevi tempore reversurum, quia in tali casu Ecclesiâ veluti vacans censetur, *c. 3. de suppl. neglig. Prælat.* Si verò Ecclesiâ non sit Collegiata, poterit Episcopus agere, & defendere jura Ecclesiæ vacantis, maxime si diu vacet, *Abb. c. l.*

Notandum tertio. Si cum Capitulo, Sede vacante, nullo constituto Ecclesiæ defensore, extra vel intra judicium, aliquis actus, vel contractus fuerit celebratus: poterit Prælatus postea electus & confirmatus pro arbitrio acta rescindere, vel approbare, *c. Si quæ; 42. & c. Precarie; 44. caus. 12. q. 2. Gl. in c. Edoceri; 21. V. Debeant de rescript. Laym. c. l. Thes. 47.* Excipitur casus magnæ & notoriæ necessitatis, in quo Capitulum, vacante Sede, alenare potest, *Gl. recepta in cit. c. Si quæ; V. Rescisso, & consequenter in casu gravis necessitatis, potest Capitulum etiam in judicio litigare quia qui alienare potest, is etiam rem in judicium deducere potest, Gl. in cit. c. Edoceri; V. Debeant de rescript. Laym. c. l.*

§. II.

An Sede vacante Capitulum possit conferre Beneficia?

IX. Assertio 1. Capitulum Cathedrale non succedit Episcopo in collatione Beneficiorum, adeoque non potest Sede vacante conferre Beneficia vacantia, quorum libera collatio ad Episcopum tantum spectat, prout statuitur in c. *Illæ; 2. h. t.* Ubi cum vacante quadam Ecclesiâ Cathedrali, Capitulum existimans collationem Præbendarum ad se devolutam esse, Præbendam vacantem alicui contulit, quam postea Papa alteri contulit, idèque orta fuit controversia inter provisionem, consultus Honorius III. respondit, se collationem à se factam confirmare (ex certa scilicet scientia, idèque is, cui collatio facta est, plenum jus consecutus fuit in Beneficio, *Gl. hic V. Confirmandum*) non obstante priore collatione

» tione alteri facta à Capitulo : quamvis & ea à Sede
 » apostolica, in forma communi fuerit confirmata.
 Quia talis confirmatio non dat valorem actui secun-
 dum se invalido, *Gl. hic V. In forma communi*, & di-
 » cta supra *Lib. 2. Tit. 30.* cum in Jure nusquam cau-
 » tum reperitur, quod Capitulum, vacante Sede,
 » fungatur vice Episcopi, sive is succedat in collatio-
 » nibus Præbendarum, sed neque in hoc casu dici
 » potest, quod potestas conferendi Præbendas ad Ca-
 » pitulum devoluta fuerit, ob negligentiam Superio-
 » ris in conferendo, cum nullus tunc ibi fuerit Supe-
 » rior seu Prælatus, qui eas de jure vel de facto con-
 » ferre posset. Ratio decisionis est, quia collatio li-
 bera Beneficiorum est gratia & donatio quædam, *c. ult. de offic. Vicar. in 6.* potest enim Episcopus in col-
 latione exercere liberalitatem, cui vult, dando Bene-
 ficiam, dummodò idoneo: donare autem & fructus
 distrahere (inter quos etiam computatur collatio, quæ
 est quidam veluti fructus juris conferendi) Capitu-
 lum non potest, sed fructus & jura Episcopatus de-
 bent, vacante Sede, fideliter custodiri, & Successo-
 ri reservari, *c. Cum vos; 4. de offic. jud. ordin. c. Si quis; 42. caus. 12. q. 2.* idè cum per talem liberam col-
 lationem fiat præjudicium Episcopo Successori, non
 potest Capitulum, vacante Sede, conferre Beneficia
 ad Episcopi collationem spectantia, *Garc. p. 3. de Be-
 nef. c. 7. n. 69.*

X. Idque extenditur primò. Quod Capitulum
 non succedat Episcopo, Sede vacante, in potestate
 eligendi, vel præsentandi, quæ propriè ad Episco-
 pum spectat, *Garc. c. l. n. 52.* quia electio & præsen-
 tatio est species quædam donationis seu dationis gra-
 tuæ; cum fiat ei, qui jus non habet dignitatem,
 vel Beneficiam, ad quod eligitur vel præsentatur. Ex-
 tenditur secundo. Quod Capitulum, Sede vacante,
 non possit etiam conferre Beneficia, quorum colla-
 tio ad Episcopum spectat jure devoluto, propter ne-
 gligentiam aut delictum inferioris Collatoris, ut do-
 cet *Abb. in c. Cum olim; 14. n. 2. de major. & obed.*
 (Etsi in *c. 2. h. t. n. 3.* oppositum dicat, sibi ipsi con-
 trarius) *Garc. c. l. n. 53. Laym. de Elect. Pr. l. Ec-
 cles. q. 102.* Ratio est eadem, quia collatio Benefi-
 ciorum liberorum, quæ ad Sedem Apostolicam de-
 voluta sunt, propter negligentiam inferiorum Colla-
 torum, non minus, quam propriorum Beneficio-
 rum, est donatio quædam, *c. ult. de offic. Vicar. in 6.*
& c. Licet; 3. de suppl. neglig. Præl. ipsæque ea, tum
 devolutum, tum collatio inter fructus Episcopatus re-
 censetur, qui Successori reservari debent, ut supra
 dictum. Idque confirmatur ex *cir. c. 2. h. t.* quan-
 do dicitur, quod Capitulum, Sede vacante, non
 possit conferre Beneficia, nisi in casibus, in quibus
 jure reperitur id ei concessum: cum ergo versetur in
 materia prohibitoria, hoc ipso, quod aliquid non re-
 peritur concessum, intelligitur esse prohibitum, *Gl. in cir. c. 2. V. Cum nusquam; h. t.* Sed neque propter
 negligentiam Prælati in conferendo, devolvi potest
 jus conferendi ad Capitulum, Sede vacante, cum eni-
 tunc nullus sit Prælatus, nulla ejus negligentia esse po-
 test, ut habetur in textu, *Gl. fin. ibid.*

XI. Caterùm etsi Capitulum non succedat Epi-
 scopo, Sede vacante, in collatione libera Beneficio-
 rum: succedit tamen in provisionibus Beneficiorum,
 quæ fiunt per præsentationem instituti, & confirma-

tionem electi, idèque Beneficia non libera, sed præ-
 tronata & electiva Capitulum etiam Sede vacante
 conferre potest, *c. 1. de Institut. in 6. & c. Cum olim;
 de major. & obed. Abb. in cir. c. 2. n. 6. h. t. Rebuff. in
 praxi Tit. de devolut. n. 87. & 88. Garc. c. l. n. 54.
 & 55. Laym. cir. q. 102.* & dictum etiam supra *Lib.
 1. Tit. 33. sec. 2. §. 3. n. 53.* Rationem discriminis
 dant DD. *cir.* quia libera collatio inter meras gra-
 tias ac donationes numeratur, *cir. c. ult. de offic. Vi-
 car. in 6.* at verò institutio & confirmatio ex quadam
 necessitate & debito justitiæ fiunt, si præsentatus, aut
 electus reperitur idoneus; Capitulum autem exer-
 cere debet ea, Sede vacante, quæ sunt necessariò ex-
 pedienda, ut colligitur ex *cir. c. Cum olim.* Ex quo con-
 stat Capitulum succedere in confirmatione electi,
 quia ea est necessaria & debita, *Garc. c. l. n. 59.* Ne-
 que dicas: Si potest Capitulum, Sede vacante, con-
 firmare Prælatos non exemptos, quod est plus, ergo
 etiam conferre potest Beneficia libera, quod est mi-
 nus: nam confirmare non est plus, quam conferre,
 tum quia, qui liberè confert, donat, non item qui
 confirmat, *Gl. in c. 1. V. Non possit. de Institut.* Tum
 quia electus habet jus, ante confirmationem, non
 item is, cui confertur Beneficiam, ante factam col-
 lationem, *Rebuff. c. l. n. 89.* Tum denique quia con-
 firmatio est necessitatis, quia est debita veluti ex juri-
 tia electo, cui jam est jus quæsitum per electionem:
 collatio verò est voluntatis, & sapit gratiam. At Ca-
 pitulum succedit, Sede vacante, Episcopo in juri-
 dictione necessaria tantum, quia est Administrator
 necessarius, & non voluntarius, *Gl. Communiter rec-
 pra in Clem. 1. V. Capituli de heretic. nec succedit in
 his, quæ sapiunt gratiam, Gl. in c. 1. V. Præsen-
 tatos de Institut. in 6. Fagnan. in cir. c. 2. h. t. num. 12.
 & 13.*

Et hinc etiam Capitulum, Sede vacante, esse
 non possit libera Beneficia, ad Episcopi collationem
 spectantia conferre: potest tamen ea commendare
 ad sex menses, & si interea Episcopus non eligatur
 vel confirmetur, tempus hoc prorogare; quia hoc ad
 ordinariam: quæ & necessariam jurisdictionem, &
 Ecclesiæ gubernationem pertinet, ut in Beneficiis
 vacantibus interim, dum Beneficiarius instituitur,
 Administrator constituitur, sive cura eorum alte-
 ri commendetur: Capitulum autem regulariter suc-
 cedit in omnibus Episcopo, quæ sunt jurisdictionis
 necessariae, *Abb. in cir. c. 2. n. 4. h. t. Rebuff. c. l. n. 73.
 & 2. seqq. Laym. cir. q. 102.* Imò universim loquens
 do, qui habet Custodiam Ecclesiæ, vel Beneficii vac-
 cantis, potest Administratorem constituere, qui il-
 lud gubernet, ut tradit *Abb. c. l.* Quod extendi etiam
 potest ad potestatem sæcularem, ut si jus Quæstionis
 seu Custodiæ, alicui v. g. Regi vel Principi tanquam
 Advocato competit, ad custodiendam Ecclesiam, vel
 Monasterium, *juxta c. Generali; 13. de Elect.* possit
 eo, præsertim cum vacat, Administratorem in tempo-
 ralibus ponere.

XII. Assertio 1. Si collatio Præbendarum si-
 ve Beneficiorum ad Episcopum & Capitulum com-
 munitè pertineat, mortuo Episcopo (idèmq; est, si
 quocumq; alio modo vacet Sedes, renunciatione, de-
 positione &c.) vel à Beneficiorum collatione suspen-
 so, potest Capitulum ea conferre: etiam si collatio
 pertineat ad Episcopum, ut ad Prælatum, & non
 ut ad

„ ut ad Canonicum. Similiter potest Episcopus
 „ conferre Beneficia ad collationem ipsius Capituli
 „ si pertinentia, si Capitulum à collatione Benefi-
 „ ciorum sit suspensum, vel singulariter omnes de
 „ Capitulo fuerint majore excommunicatione li-
 „ gati, prout statuitur in c. Si ad Episcopum; unic. in
 „ princ. h. t. in 6. junct. Gl. V. Mortuo, & V. Singula-
 „ riter. Ratio est, quia Episcopus, & Capitulum sunt
 „ unum corpus, quoad illa, quæ eis simul, & com-
 „ munitè sunt faciendæ, & ideo uno illorum factò in-
 „ habili ad conferendum, devolvitur jus conferendi
 „ ad alterum. Gl. hic V. Etiam in addit. Franc. ibid. in princ.

XIII. Ubi Notandum primò. Sicut mor-
 tuus naturaliter non potest conferre Beneficia, ita nec
 mortuus civiliter, quia v. g. suspensus, vel excommu-
 nicatus est, & sic mors naturalis æquiparatur civili,
 quoad collationes Beneficiorum, Franc. hic num. 2.
 Secundò, non tantum si ad Episcopum, ut ad Præ-
 latum, simul cum Capitulo pertineat collatio Bene-
 ficiorum, sed multò magis si pertineat tanquam
 ad Canonicum, eo mortuo conferet Capitulum, Franc. hic num. 3.
 Tertiò, etsi Capitulum possit sus-
 pendi, non tamen totum Capitulum, velut Col-
 legium, seu Universitas, potest excommunicari,
 c. Romana; §. de sent. excomm. in 6. Possunt tamen
 singulariter omnes de Capitulo excommunicari, &
 requiritur, ut omnes, & singuli sint excommuni-
 cati; nam si vel unus esset, qui non esset singulariter
 excommunicatus, Episcopus sine illo non posset
 conferre Beneficia; quia jus Capituli, si omnes cæ-
 teri Capitulares fiant inhabiles, remanet etiam in
 uno solo, Franc. hic n. 3. Id autem intelligendum
 est de ligatis majore excommunicatione, nam mino-
 re interdicti conferre possunt, vel eligere, c. ult. de Cle-
 ric. excomm. Gl. hic V. Majoris.

XIV. Assertio 3. Si collatio Beneficiorum
 „ spectet ad solum Episcopum, ita tamen, ut ea con-
 „ ferre debeat cum consilio, vel consensu Capitu-
 „ li: tunc defuncto, vel suspensio Episcopo (gene-
 „ raliter, sive à collatione Beneficiorum, sive etiam
 „ ab officio) Capitulum illa conferre non potest, ni-
 „ si Episcopus in petenda relaxatione suspensionis
 „ in culpabili mora fuerit, prout statuitur in c. unic.
 „ §. Cum verò; h. t. in 6. Ratio est, quia etsi Episco-
 „ pus, seu Prælatum conferre debeat Beneficia, cum
 „ consilio, vel consensu Capituli, adhuc collatio cen-
 „ setur spectare ad ipsum Episcopum solum: nam etiam
 „ in his, quæ Prælatum agere debet cum consilio vel
 „ consensu Capituli sui, administratio & gubernatio
 „ ad solum Prælatum pertinet: licet consensus, vel
 „ consilium Capituli, tanquam conditio requiratur,
 „ adeoque Capitulum in his se intromittere non po-
 „ test, Franc. in cit. §. Cum verò; num. 4. Ratio excep-
 „ tionis est, quia si Episcopus suspensus relaxationem
 „ petere intermittat, ex eo tempore censetur negli-
 „ gens esse in conferendo, adeoque post elapsos sex
 „ menses ad Capitulum potestas conferendi Beneficia
 „ devolvitur, juxta c. Quia; §. de concess. preb. Quod po-
 „ test Episcopi negligentiam in conferendo supplere,
 „ licet ejus defectum, seu inhabilitatem ad conferen-
 „ dum, ut quia suspensus est, supplere non possit, ut
 „ patet ex cit. §. Cum verò; Gl. ibid. V. In mora, & Franc.
 „ n. 4. in Gl.

Tomus III.

Id autem intelligi debet de Beneficijs, quæ per-
 tinent ad collationem Episcopi jure proprio, etsi cum
 consilio, vel consensu Capituli: nam si ex jure ad
 eum devoluto ad ipsum pertineant, quia scilicet in-
 feriores Collatores negligentes fuerunt in confe-
 rendo, tunc non ad Capitulum: sed ad proximum
 Superiorem Episcopi, videlicet ad Archiepiscopum,
 vel ad Papam, devolvitur talis potestas, arg. c. Ne
 pro defectu; 41. de Elect. & dictum Tit. præced. Ratio
 diversitatis est, quia major est communicatio inter
 Episcopum, & Capitulum in his, quæ pertinent ad
 Episcopum jure proprio, quam quæ jure devoluto,
 aut aliunde obveniunt, Franc. hic in cit. §. Cum verò;
 num. 3.

XV. Præterea in tit. c. unic. §. Ubi verò; h. t.
 in 6. statuitur, ut si ex speciali alicujus Ecclesiæ
 „ consuetudine, vel statuto collatio Beneficiorum
 „ ad aliquem pertineat, ita tamen, ut non debeat ab
 „ eo fieri, nisi cum consilio Episcopi, isque mortuus
 „ sit, vel in loco remoto versetur, ita, ut consilium
 „ ejus intra breve tempus peti non possit: non erit
 „ propterea collatio Beneficiorum vacantium diffe-
 „ renda: idque propter periculum, quod in petendo,
 „ vel expectando consilio Episcopi, vacanti Bene-
 „ cio imminere posset. Ratio est, quia periculum
 „ vacationi imminens immutat jus, quod aliàs servan-
 „ dum esset, & difficultas præstationis reddit obliga-
 „ tionem inutilem, Gl. fin. hic.

Hinc inferitur, si quis aliquid agere debeat,
 cum consilio alterius ex obligatione legis, seu statuti,
 vel consuetudinis, tunc etiam, non requisito consi-
 lio agere potest, si illud requiri non possit, & peri-
 culum sit in mora, prout sumitur ex hoc c. Ancharn.
 ibid. not. 3. Idque procedit, non solum si manda-
 tum sit à lege, vel statuto: sed etiam si ab homine sub
 ea forma datum sit, ut quippiam agatur, cum con-
 silio alterius, v. g. si Episcopus mander alicui Cleri-
 co, ut Beneficium conferat, cum consilio alicujus
 Prælati, quod tamen non debeat necessariò sequi:
 nam si consilium illud requiri non possit, quia Præ-
 latus ille decessit, vel longè abest, vel si consultus,
 tempore competente responsum non det, & pericu-
 lum in mora sit, sive negotium expeditionem postu-
 let, valida est collatio etiam sine consilio Prælati
 facta, nisi appareat aliam fuisse mentem mandantis,
 ut docet Abb. in c. Cum in veteri; § 2. num. 13. de Elect.
 Laym. ibid. num. 7. licet Franc. in cit. c. unic. §. Ubi ve-
 rò n. 3. limitat. 3. contrarium teneat, quoad mandatum
 hominis, quia potestas data ab homine, sive manda-
 tum hominis magis stricti juris esse censetur, quam
 mandatum datum à lege. Aliud verò dicendum est,
 si mandetur, sive à lege, sive ab homine aliquid fie-
 ri, v. g. collatio Beneficij, cum consensu alterius,
 tum enim actus, sive collatio irrita erit, si consen-
 sus requiri, seu peti non potuit, quia v. g. is, cujus
 consensus requirendus erat, mortuus fuerat, aut
 impeditus, quò minus eum daret; quia potestas
 conferendi tradita est Executori sub certa forma,
 quam transgredi non potest, & sub conditione, quæ
 non existente, cessat ipsius potestas, ut tradit Gl.
 in c. Si pro te; 13. V. assensus de rescript. in 6. & ibidem
 Laym. num. 2. Franc. c. l. num. 3. limit. 4. Idque col-
 ligitur ex cit. c. unic. §. fin. h. t. Nam licet in præce-
 dente

dente, §. *Cum vero*; mentio facta sit de consilio, vel assensu Capituli, in sequente tamen, §. *fin.* de solo consilio fit mentio, omisso assensu, videlicet quod si alicui conferri debeat præbenda, cum consilio alterius, & hoc requiri non possit, nihilominus conferri possit: ergo aliud dicendum, si requiratur assensus alterius: alioquin Papa si idem voluisset statuere de consensu, quod de consilio, etiam de illo expressisset, ac dixisset, quod etiam si consensus non sit petitus, quia peti non potuit, Beneficium conferri possit. Ratio diversitatis est, quia actus non ita necessarîo pendet à consilio personæ, quod aliquis requirere tenetur, sicuti pendet à consensu, quandoquidem, si consilium alicujus requirendum sit, non ideo, ordinariè loquendo, persona illud sequi debet *Gl. in cit. c. Si pro te; V. Assensus, & Laym. ibid. n. 2.*

Cæterum quam potestatem habeat Capitulum, Sede vacante, & in quibus præterea succedat Epi-

scopo, vel non, dictum est *Lib. 1. Tit. 33. Sec. 2. §. 2. & 3. & tradit Barb. in Collect. c. 2. h. t. num. 34 & seqq.*

XVI. Restant duæ Extravagantes Constitutiones, quarum prior est *Extravag. si Fratrum unic. Joannis XXI. h. t.* in qua habetur, quod vacante Sede Imperiali, jurisdictio, seu administratio Imperij devolvitur ad Papam, quæ tamen, vel nunquam usæ est recepta, vel jam antiquata. Posterior est *Extravag. Suscepi unic. h. t.* quæ extat inter Communes, in qua deciditur, ad quos pertineant Ecclesiarum, & Beneficiorum vacantium fructus primi anni, vel secundi, vel tertij, aut sequentium annorum, qui in solutione decimæ taxari solent, & quomodo ij dividendi sint. Verum ea quoque Constitutio usum non habet in his partibus, & propriè ad hunc Titulum non spectat, ideoque illam quoque præterimus.

TITVLVS X.

DE HIS, QUÆ FIUNT A PRÆLATIS, SINE CONSENSU CAPITVLI.

Dictum est Titulo præcedente de potestate Capituli, quam habet Sede vacante circa jura Episcopalia: sed quia dubitari poterat, an Sede non vacante, Episcopus, vel alius Prælati disponere possit de rebus Ecclesiæ sine Capitulo, ideo hoc Titulo explicatur, an: & quatenus in administratione dependeat à Capitulo.

§. I.

Ad quos actus Episcopi, vel alterius Prælati requiratur consensus Capituli, & qualis?

I.



ASERTIO I. Ad alienationem rei Ecclesiasticæ, quæ immobilis est, aut mobilis pretiosa, & servando servari potest, requiritur, præter consensum Prælati, etiam consensus Capituli, seu Conventus, alioquin irrita est alienatio, prout habetur in *c. Sine exceptione; §. 2. caus. 12. q. 2. & in c. Irrita; 1. h. t.* ubi statuitur, quod donatio, venditio, aut permutatio rei Ecclesiasticæ ab Episcopo facta sit irrita, absque collaudatione, id est, approbatione, & subscriptione Capituli, seu Clericorum. Ratio est, quia alienatio rerum Ecclesiasticarum facile potest cedere in grave præjudicium Ecclesiæ, ideoque potestas alienandi Prælati olim in solidum concessa, quæ fortassis abutebantur, restricta fuit: ut nonnisi cum consensu Capituli fieri possit, nam etsi olim petebatur consilium Capituli, illud tamen non

erat decisivum: sed consultivum tantum, *Suar. Tom. 4. de Relig. l. 2. c. 27. n. 9.* Porro si Episcopus Capitulum non habeat, propter bellum, vel ex alia causa, debet loco Canonicorum convocare alios Clericos, *arg. c. Si forte; ult. dist. 65.* réque cum illis tractatâ, accedente eorum consensu, res Ecclesiæ alienare, si ita expedire visum fuerit, *Abb. hic num. 7.* ubi ait, utiliter id observari etiam in alienatione faciendâ à Prælato inferiori Ecclesiæ, *Molin. tract. 2. de justit. dist. 468. n. 6. in fine.*

II. Ubi præterea Notandum primò. Ad alienationem rei Ecclesiasticæ, quæ fit nomine Ecclesiæ, & in perpetuum, vel ad longum tempus, videlicet per locationem, vel similem concessionem, per quam dominium utile transfertur, non sufficit consensus Capituli tacitus, seu præsumptus, videlicet, quod fiat, sciente, & tacente Capitulo: sed requiritur expressus, *Abb. hic n. 1. Gl. in c. 2. V. Contradicente; h. t. & Gl. in c. 1. V. Perpetuis; de reb. Eccles. non alien. in 6.* Idque sumitur etiam ex *hoc c. 1.* ubi requiritur collaudatio, id est, approbatio, & consensus expressus Capituli ad alienationem rei Ecclesiasticæ. At verò ad locationem, vel concessionem, quæ fit ad tempus breve, videlicet infra decennium, non requiritur consensus expressus Capituli, sed sufficit præsumptus, &